

cognoscere possit, prout hæc causæ vel necessarie, vel contingentes fuerint. Interim tamen, quando dæmon etiam non certo attingit scientiâ suâ futura, solet tamen prædicere illa ut certa: cum enim sit mendax, de veritate non est sollicitus, cùmque sit superbus et malignus, eò solim intendit, ut pro divino vel Deo habeatur, et vanâ credulitate animas perdat. Ne verò in falsitate deprehensus a magis cordatis contemnatur, solet prædictiones suas vel mutissando non satis perceptibiles, vel utendo verbis ambiguis et enigmaticis, ad quemlibet effectum accommodare, ut observatum est in celebrioribus veterum oraculis: et ut animas eò facilius seducat, subinde etiam plura sancta revelare et prophetizare non veretur. Respectu somniantium dæmon nonnisi per imaginarias visiones et locutiones, divinationes suggerere potest; non potest tamen mortuum suscitare verè, sed solim apparenter aut prestigiosè, vel in illo loqui, ut in status aut aliis rebus inanimatis. Item proprium est divinatorum diabolicorum, ut nonnisi extra se rapti, et nihil eorum capientes quæ dicunt, divinare soleant, sicut fit in enurgementis, cum hoc solo discrimine, quòd in his sæpe dæmones nec curent, nec permittantur futura prædicere: quæ omnia ex dictis Patrum paulò ante citatis colliguntur, et de iis videri potest Pignatelli, *Consultat.*, 81 et seq.

§ 567.

DANTUR ETIAM PSEUDOPROPHETIÆ IMAGINARIÆ.

Subinde etiam *revelationes divinatoriæ*, tantum *imaginariæ* existimatæ, et pseudoprophetiæ *contingere possunt*. Prob. 1° ex S. Scripturâ. Sic Ezechiel xii, 3, contra pseudoprophetas Israel, prophetantes de corde suo, clamat: *Væ Prophetis insipientibus, qui sequuntur spiritum suum, et nihil vident!* Et 7: *Numquid non visionem cassam vidistis, et divinationem mendacem locuti estis? et dicitis: Ait Dominus, cùm ego non sim locutus.* Similiter, a v. 17, adversus pseudoprophetissas, de corde suo prophetantes, vana videntes, et divinationes divinantes, invehitur. Id quod Cornelius a Lapide de iis exponit qui sequuntur id quod suggerit et inspirat non Deus, sed phantasia, humana cogitatio, appetitus et concupiscentia, idque venditant pro Dei oraculis. Tales etiam fuerunt illi

pseudoprophetæ Judææ, de quibus, *Thren.* ii, 14, dicitur: *Propheta tui viderunt tibi falsa et stulta: viderunt tibi assumptiones falsas et ejectiones.* Id est, juxta Sanctium, « quæ humana potius cogitatio, et mens omnino cæca fundebat: » Denique multoties a Deo in S. Scripturâ, *Lev.* xix, 26; *Deut.* xviii, 10; *II Paralip.* xxxiii, 6; *Jerem.* xxix, 8, divinationes per somnia prohibentur, quæ sunt pseudoprophetiæ imaginariæ. 2° Patet ex PP. S. Augustinus, l. 12 de *Gen. ad litt.*, c. 17, narrat de quodam puero agrotante, qui perturbatâ phantasiâ aliqua prædixit. S. Gregorius, *Hom. 1, in Ezech.*, etiam de veris Prophetis ait: « Sciendum, quòd aliquando Prophetæ Sancti, dum consuluntur, ex magno usu prophetandi quædam ex suo spiritu proferunt, et se hæc spiritu prophetiæ dicere suspicantur. » Quod exemplo Prophete Nathan confirmat. Cui etiam S. Thomas, 2, 2, q. 171, a. 5, suffragatur. 3° Ratio est quia vel in somniis vel in vigiliâ aliqua apprehendi seu imaginari possunt, quæ aliquos futuros effectus significant: quia verò cum suâ causâ nullam necessariam connexionem habent, ideo vel solim casualiter subinde reipsâ eveniunt, vel ferè semper nonnisi falsa prænuntiant.

ANIME HUMANÆ NULLA INDITA EST VIS FUTURA PRÆSCIENDI.

Scholium. Nonnulli ex philosophis divinandi munus animæ adscriperunt, quasi illa ex suis principis vim quamdam adjunctam haberet, futura præsciendi. Nonnulli etiam docuerunt animam a sensibus expeditam, ut in somno præsertim, et in moribundis, mirabilia sentire et non raro loqui futura, quæ vera esse eventus subsequens comprobavit: quod item ad melancholicos extendunt. Verum hi sufficienter ex præcedentibus refutantur, imò ipsi etiam philosophi christiani efficaciter probant hominis animæ nullam phisosophi christianam futuram cognoscendi, tum quia futura inditam fuisse facultatem futuri cognoscendi, tum quia futura libera nec in se, nec in suis causis existunt: sed a voluntate et decreto Dei nobis incognito dependent: tum quia illius necdum species exstant, ut ita futura libera a solo Deo, non verò ab homine cognosci possint: unde rectè Philostratus subdit: « Omnis divinandi ars naturæ metas excedit, et humane menti nullo modo pervia est, cùm ad hujusmodi ascensum impossibile sit ut feratur, nisi dictante Deo, aut dæmone plerumque falsa suggerente, licet

aliquando vera, ut stultis arctius irretiat. » Admittunt quidem Philosophi aliquem solertissimum et rerum usu expertum posse, ex causis aliquo modo manifestis, vel non omnino occultis, iudicium de venturis proferre, et explicant quomodo id possint melancholici, aut morientes, quin tamen inde inferatur insitam esse animæ facultatem prædicandi futura, aut eorum cognitionem soli Deo non esse reservatam: de quo legi possunt Valesius, in *Sacr. Philos.*, c. 30, et Zacchias, *Quest. medico-leg.*, l. 4, q. 5, a. 1. Equidem S. Gregorius, l. 4 *Dial.*, c. 26, ait: « Ipsa aliquando animarum vis subtilitate quædam sua aliquid prævidet. » Et in eodem et sequenti capite quosdam casus proponit, quibus ostendit moribundos aliquando futura prænovisse et prædixisse. Quod ipsum Plato, in *Apol.*, jam antea docerat; et Cicero, l. 1 *de Divinat.*, inquit: « Divinare autem morientes etiam illo exemplo confirmat Possidonius, quo affert Rhodium quendam morientem sex æquales nominasse, et dixisse, qui primus eorum, qui secundus, qui deinceps moriturus esset. » Imò Plato et Aristoteles majorem divinandi dispositionem fatuis, stupidis et melancholicis attribuerunt. Sed hæc de divinationibus cum suis causis naturalibus connexionem habentibus bene explicat de la Torre, in 2, 2, q. 95, a. 1, disc. 2, dicens: « Non aubimus esse quosdam homines magis dispositos ad divinandum, id est, ad prædicandos eventus naturales ex agnitione suarum causarum naturalium, cum quibus habent naturalem connexionem. Nam sicut bruta divinatione naturali magis pollent quam homines, utpote a quibus solent homines signa eventuum naturalium desumere: pisces quidem natis incautis tempestates præmonstrare, aves agricolas, armenta bubulcis, pecora pastoribus; nam datus est brutis instinctus quidam naturæ pro prudentiâ: sic inter homines, fatuis, et rudibus, ac amentibus, data est divinatione naturalis pro prudentiâ. Causa hujus est, quia sicut bruta majorem habent affinitatem cum causis corporalibus, sic, inter homines, ii qui fatui et stupidi sunt parum dissident a brutis in suis actionibus. De moribundis dicimus, si divinant quæ per naturam scire non possunt, ea prænoscent et prænuntiant, Deo illustrante eorum mentes divinitus, et hoc est quod loco citato probat Gregorius, adductis tribus aut quatuor exemplis. Sic legitur Jacob egisse, c. 41, jam morti appropinquans, et Moyses, *Deut.* xxxiii. At verò si morituri prædicant futura, quæ certas causas naturales habent, id faciunt quia aliquando, eâ horâ impeditis sensuum motibus, mens ad intrâ colligitur, et melius ac exactius contemplantur: quia variis multiplicibus motibus sensuum neque perturbatur, neque distrahitur. »

§ 568.

SIGNA VERÆ PROPHETIÆ EX PARTE MATERIE. II

PRIMO: NON SIT CONTRA VERITATEM ET PIETATEM
CHRISTIANAM.

Signa, quibus veræ Prophetiæ a pseudoprophetiis distinguantur, iterum vel ex parte materiæ, vel personæ prophetantis, vel effectuum subsequentium desumi possunt. Et quidem *ex parte materiæ*. Primum perpendendum est an ea cum veritate et pietate christianâ fuerint conformia quæ prophetantur, juxta dicta, § 563.

§ 569.

SECUNDÒ: SI NON SIT CIRCA RES CURIOSAS ET INUTILES.

Secundò. Prædictiones *vanitatum*, insaniarum falsarum, curiosarum et rerum inutilium verum Prophetam non decet. Nam, *Is.* xviii, 17: *Hæc dicit Dominus Redemptor tuus docens te utilis, gubernans te in viâ quâ ambulas.* Et *I Cor.* xiv, 3, dicitur: *Nam qui prophetat, hominibus loquitur ad edificationem, et exhortationem, et consolationem.*

UNDE PROPHETIS PASSIM SINE DISCRETIONE NON CREBENDUM.

SEROLICEM. Cajetanus, 2, 2, q. 174, q. 6, ostendit, dicenti se esse Prophetam non esse credendum in rebus publicis, quales sunt prædicare, celebrare, sciantibus in judicio ferre, nisi miraculo aut speciali S. Scripture testimonio missionem suam confirmet, c. *Cum ex injuncto*, de *Heret.* Eundem vero posse audiri a privatis personis, si earum privatos actus dirigat juxta universales Ecclesie regulas, juxta illud, *I Thessal.*, 19: *Prophetias nolite spernere*; aliter, si malum et regulis Ecclesie difforme suadeat.

§ 570.

TERTIO : SI VERA OCCULTA CERTO ET NON CONJECTURALITER PRÆDICANTUR.

Tertio. Ponderandum, an quæ prædicta sunt reverà *humanam cognitionem latuerint*, uti futura contingentia : et an prædicens conjecturalem eorum scientiam habere potuerit ; an dubitando, adhibitis verbis : *Fortè, poterit esse*, futura revelaverit ; aut prædicendo, pro dictorum confirmatione, humanis ratiociniis usus fuerit. Nam uti D. Calmet, *Proleg. in Proph.*, a. 4, ait : « Ad prophetiam spectat, res prorsus latentés apertà quâdam, certâque fide revelare, quanquam alioquin nullam habeant cum causis secundis ac naturalibus conjunctionem. Nihil enim contra naturæ leges audet astronomus, si futuram solis eclipsin ; nihil philosophus, si pendentem a causis sibi exploratis effectum prædixerit. Verum si Valem prædicentem audiamus fortuitum quemdam effectum ex causis liberis et in utramque partem dispositis pendentem, id autem pluribus ante sæculis ab illo revelatum constat : si ortum hominis, cujus ipse nomen, victorias, res gerendas, obitumque prænuntiaverit : si prodigium aliquid presentis temporis circumstantiis prorsus repugnans ; nihil ego tunc humani suspicor, sed omnia ad Deum duxerim referenda. » Et Scæchus, *de Not. Sanct.*, sect. 8, c. 2, inter alias, sequentes circumstantias assignat : « Si prædictioni addita fuerint particule *fortè*, etc., et aliæ hujus modi, quæ formidinem de opposito subindicant, etc. Quæ verò conjecturaliter prædicuntur ex antecedentibus, vel similibus, etc., vel rationibus formatis per aliquem discursum ex antecedentibus et consequentibus, cuncta conjecturalem cognitionem fuisse subdicant, non autem spiritum propheticum. »

§ 571.

QUARTO : SI PROPHETA VATICINIA SUA CERTO COGNOSCAT.

Quartò. Attendendum, an *Propheta* verè, si non omnia, saltem aliqua *cognoverit* eorum *quæ prophetauit* ; docet enim S. Thomas, 2, 2, q. 173, a. 4, mentem in revelatione prophetica diversimodè a Spiritu S. moveri : quando autem aliquis cognoscit se a Spiritu S. moveri, ad aliquid verbo vel facto significandum, hoc propriè pertinere ad Prophetiam, et quando non cognoscit, tunc esse instinctum propheticum.

§ 572.

QUINTO : SI PRÆDICTUM EVENERIT.

Quintò. Ut tutum de verà Prophetiâ feratur judicium, advertendum, an *futuram contingens prædictum evenerit*. Ita desumitur ex *Deut.* xviii, 21 et 22, ubi Deus ita loquitur : *Si tacità cogitatione responderis : Quomodo possum intelligere verbum, quod Dominus non est locutus ? Hoc habebis signum, quòd in nomine Domini Propheta ille prædixerit, et non evenerit : hoc Dominus non est locutus, sed per tumorem animi sui Propheta confinxit, et idcirco non timebis eum.*

EXCIPIUNTUR PROPHETIÆ COMMINATORIÆ ET CONDITIONATÆ.

SCHOL. I. Hæc regula nonnullas admittit limitationes. *Prima* est, si Prophetia non fuerit absoluta ; sed comminativa et conditionata, vera est ac divina, licet non acciderit quod Propheta prædixerat ; hæc enim profertur a Prophetis juxta leges diviniæ Justitiæ, attentis præsentibus circumstantiis, et hominum demeritis, quibus immutatis, Deus avertit quod fuerat prædictum. Exemplâ suppeditant Jonas prædicens Ninivitis everisionem, et Isaias prænuntians Regi Ezechiaë, lethali ter decumbenti, mortem : quorum neutrum

evenit, sublati culpis ac mutatis circumstantiis a quibus prædictio pendebat. Id quod Deus ipse declarat, *Jer. xviii, 7 et 8*, dicens: *Re-pente loquar adversum gentem, et adversus Regnum, ut eradicem, et destruiam, et disperdam illud. Si penitentiam egerit gens illa a malo suo, quod locutus sum adversus eam, agam et ego penitentiam super malo, quod cogitavi ut facerem ei.* De his Prophetiis comminativæ et conditionatis agit S. Thomas, 2, 2, q. 171, a. 6, ad 2, et Cajetanus, 2, 2, q. 173, a. 4, ubi docet Prophetam, cui ali-quid revelatur futurum in causis illis, evidenter illud in isdem cognoscere, sed non oportere quòd sciat an actu eventurum sit, et quantum est ex vi illius propheticæ cognitionis, ambiguum re-manere in ejus mente, an illud sit futurum, necne: et ad verum Prophetam sufficere quòd cognoscat evidenter se propheta-re de illo quòd sibi revelatum est, licet cætera non cognoscat.

ITEM PROPHETIE NON RITE EXPLICATÆ.

Schol. II. *Secundò*. Non repugnat revelationem veram esse et a Deo, et falsam esse ejus explicationem ab homine, eam alter-quàm Deus intelligit interpretante. Idcirco « etiam veri Prophetæ, inquit S. Thomas, 2, 2, q. 173, a. 4, non omnia cognoscunt, quæ in eorum visis, aut verbis, aut etiam factis Spiritus S. intendit. » Profectò S. Bernardus, teste Othone, l. 1 *de Fide*, c. 34, a Lado-vico juniore, Francorum Rege, consultus, ut sciat in hac vice Christiani milites justo Dei judicio interierunt. Quapropter S. Bernardus, quem præs Galiæ et Germaniæ populi tanquam Apostolum et Prophetam venerabantur, postea ut impositor et pseudopropheta traductus fuit. Porro ipse reposuit, l. 2 *de Cons.*, se non temerè in hoc opere currisse, sed jubente Deo, et miraculis ejus prædicationem confirmante. Vera itaque fuit revelatio et Prophetia, sed ab hominibus non intellecta: hi enim gloriam, divitias et regni Jerosolymitani receptionem sibi proposuerant, sed Deus æternam eorum, qui in illà expeditione pro fide et Ecclesiâ mortui sunt, salutem intendit, ut S. Bernardo aperuit Joannes Casemarii Venerabilis Abbas, ep. 333, inter *Ep. S. Bern.* Hoc exemplo in re presenti utitur Card. Bona, *de Discr. spir.*, c. 17, eoque Grævina, in *Lap. Lyd.*, p. 2, l. 2, c. 4, vindicat Prophetiam S. Vincentii de fine mundi et Antichristo imminente, quam ju-bente Christo, et illum in visione sanante, suscepit; imò super hac re Salmantica concionando suscitavit mortuum in testem, quòd ille idem esset Apocalyp-ticus Angelus qui Judicium promulgabat.

Apoc. xiv; cùmque delatus esset ad Papam, libellum defensorium ei misit, et prædicare perrexit, quia huicque Judicium extremum apparuerit. Verùm S. Vincentius, jubente Deo, solùm prædicavit extremum judicii diem citò affuturum, et in suo libello solas ra-tiones attulit, quibus mox vobatur ut probabiliter hoc ostenderet. Et quod Salmantica contigit, tantum ex traditione constat, et S. Vin-centium solùm symbolice dictum Angelum se fuisse probat, quod non tam fuit propheta-re quàm prædicare cum SS. Patribus et ipso S. Paulo, *Philip. iv, 5*: *Dominus prope est.*

ITEM EXCIPITUR INSTINCTUS PROPHETICUS.

Schol. III. *Tertiò*. Quia Prophetia non datur per modum habitus; § 364, schol. 8, ideo potest contingere, ut quæ a vero aliquo Propheta prædicta sunt, non vera reperiantur, quòd ipse videlicet putaverit se ex revelatione divinà aliqua prædicare, licet instinctu tantum propheticò vaticinatus fuerit: Otho enim, non admodum favere solitus S. Bernardo, l. *de Gest. Friderici*, c. 20, ut infelicem exitum memoratæ expeditionis excuset, inter alia inquit, Prophetarum spiritum non semper subesse Prophetis. Quod etiam docet S. Gregorius, l. 2 *Dial.*, c. 21, dicens: « Prophetiæ spiritus mentes Prophetarum non semper irradiat. » Quem S. Thomas, 2, 2, q. 171, a. 5, sequitur.

NONNULLA HIS EXCEPTIONIBUS ADDENDA.

Schol. IV. Huicque dicta vera quidem sunt, sed ne in discer-nendis veris a falsis Prophetiis, maxime in discussione causarum Beatificationis et Canonizationis ambigendi occasio subrepat, Be-nedictus XIV, t. 3, c. 47, n. 10, sequentia addit. *Primò*. Prophe-tiæ comminativæ et conditionatæ non respiciunt res præteritas aut præsentés, sed tantum futuras, quæ ab hominum meritis vel de-meritis pendet, uti explicat Thyraeus, *de Appar.*, l. 4, c. 14. Docet verò Camus, *de Loc. Theol.*, l. 2, c. 4, Prophetias comminativas mutatis moribus, mutari posse, bene cognovisse Prophetas: ob eam enim causam Jonas nolebat Ninive subversionem prænu-tiare, quòd Divinam putabat misericordiam Ninivitis penitentibus esse flectendam. Thyraeus verò, l. c., nulli non omnes Prophetas cognoscere absolutam Dei voluntatem in rebus ab hominum meritis pendentibus. Nihilominus in causis præsertim Beatificationis non erit habenda ratio Prophe-tiæ comminativæ, nisi ostendatur Dei servum cognovisse indolem et exitum Prophe-tiæ: alioquin epim

errori facillè via aperiri posset, uti ostendit Gravina, *Lap. Lyd.*, l. 2, c. 23. *Secundo*, quod spectat ad Prophetias, in quibus Propheta rem juxta Dei mentem non intelligit adeoque eventus prædictioni non respondet, ne quid erroris subrepat, eæ non admittendæ videntur, nisi Deus subsecutus miraculis eas illustraverit, uti explicat Thyraeus, *de Appar.*, l. 4, c. 48. Ita contigisse in Prophetiâ S. Bernardi, de memoratâ expeditione, ex ejus vitâ a Gaufrido monacho scriptâ, l. 3, c. 4, colligitur. *Tertiò*. In instinctu prophætico, cui eventus non respondet, ut quis excusetur, et verè prophetans habeatur, opus est ut constet de ejus correctione, quâ, juxta S. Gregorium, *super Ezech.*, c. 17, veri a falsis Prophetis distinguuntur. Nathan enim Propheta, postquam Davidi templum Domini ædificare cogitanti, II *Reg.* vii, 3, dixit: *Vade, fac quia Dominus tecum est*: eadem nocte, jubente Domino, reversus nuntiavit illi templum a filio ædificandum fore. Uti pluribus Cajetanus, 2, 2, q. 171, a. 3, prosequitur. Alia signa veræ Prophetiæ, in antecedentibus de visionibus, locutionibus et revelationibus allata sunt.

§ 575.

SIGNA VERÆ PROPHETIÆ EX PARTE PERSONÆ.

PRIMO : SANCTITAS MORUM.

Signa veræ Prophetiæ ex parte personæ prophetantis eadem sunt, quæ de visionibus, locutionibus et revelationibus assignavimus, inter quæ nonnulla hic paulò fusiùs explicanda sunt. *Primò*. « Prophetiæ prædictionis ex parte personæ prædicentis notæ et signa sunt *pietas*, et *sanctitatis fama* certâ, saltem ex moribus. Inter quæ signa præcipuum locum tenet terrenorum honorum et divitiarum contemptus, honorum et dignitatum fuga. » Ita Scæchus, *de Not. sanctit.*, sect. 8, c. 2. Quippe jam olim in Republicâ Hebræorum nihil augustius fuit quàm Prophetarum dignitas : « Ipsi eis erant philosophi, ipsi Sapientes, ipsi Prophete, ipsi Doctores probitatis ac pietatis, » ait S. Augustinus, l. *de Civit.* xviii, c. 14. Lucri amor, et auri sacra fames eos absque dubio non invasit, cum a cogendis divitiis animus adeo habuerint alienum, ut ex

amore muneris sui obeundi quandoque necessariorum pro vite sustentatione oblitii fuerint, et si aliqui secus se gesserunt, Pseudoprophetis adscripti sunt, de quibus Michæas ut, 3, ait : *Comederunt carnem populi pellem eorum desuper excoriarunt, qui in pecuniâ divinant, qui mordent dentibus suis, et prædicant pacem : et si quis non dederit in ore eorum quidpiam, sanctificant* (id est indicant) *super eum prælium.*

§ 574.

SECUNDO : MENS SANA ET PACATA.

Secundo. Card. Bona, *de Discr. spir.*, c. 17, ex parte personæ prophetantis hoc signum affert : « Falsi Prophete mente commotâ loquuntur, quia dæmonis impetum, a quo impelluntur, ferre non possunt. At qui a Deo aguntur, *placidè, humiliter et modestè* profertur. » Id quod confirmat auctoritate S. Chrysostomi, *Hom.* 29 in I *Cor.*, dicentis : « Proprium est falsi Prophete, emotæ esse mentis, vim pati, ac necessitate pelli, trahi, raptari tanquam furentem : verus autem Propheta non sic; sed cum mente sobriâ, ac cum modestâ et temperante constitutione, et sciens quæ loquitur, dicit omnia. » Sanè mentis et sensuum impotes erant Sacerdotes et feminae sacris deorum initiati, nec loquendi quidem liberam habebant facultatem, sed tanquam mera automata agebantur. Veri autem in Lege Dei Prophete quietum et placidum Spiritus S. illapsum recipiebant, sui compotes erant, in tranquillo et sereno mentis culmine manebant : debitâ in Deum observantiâ inducti loquebantur, et Spiritus S. ductum sequebantur, uti pluribus exponit Calmet, in cit. *Prol. ad Proph.*, c. 3.

§ 575.

SIGNA VERÆ PROPHETIÆ EX PARTE EFFECTUUM.

Denique *signa veræ Prophetiæ ex parte effectuum* subsequentium eadem assignari possunt, quæ pro discernendis

veris a falsis visionibus, locutionibus et revelationibus in prioribus tradita fuerunt.

§ 576.

REGULÆ DISCRETIONIS PRO VISIONIBUS ETC.

PRIMO : NON OMNES VISIONES STATIM REICIENDE.

Ex omnibus hucusque dictis nonnullæ *Regula discretionis* pro Magistro spirituali erui possunt, quibus juxta perpensa signa, circa visiones, locutiones, revelationes, etiam Prophetias veras a falsis sive in seipso, sive in alio prudenter discernere valeat. Unde sit.

Prima Regulæ : *Visiones*, locutiones, revelationes et prophetiæ, vel ex solo earum nomine, vel ratione personarum, vel ratione talis materiæ, *universaliter non sunt rejicienda*. Nam S. Theresia meritò miratur quòd nonnullos Confessarios « non tam terreat audire a pœnitente dæmonem sibi repræsentare, plurimo lentandi genere, blasphemias et inepta quædam ac inhonesta, quàm scandalizentur, si a pœnitente dicatur se vidisse, vel sibi locutum esse Angelum, vel apparuisse Jesum Christum D. N. in cruce. » Rationes hujus Regulæ videre licet, à § 496 et sqq., ubi de visionum, locutionum, revelationum, et prophetiarum existentia actum fuit.

§ 577.

SECUNDO : NON OMNES PASSIM REVELATIONES ADMITTENDE.

Secunda Regulæ : *Neque* per aliud extremum, seu ex *falsâ pietate*, seu ex vanâ curiositate *assentendum* est *quibuslibet* sine discretionè *privatis revelationibus* etc., utpote quæ, ex dictis, etiam a dæmone, vel humanâ imaginatione oriri possunt.

§ 578.

TERTIO : VERITATEM REVELATIONIS ALIQUIS IN SEIPSO PER DONUM DISCRETIONIS SPIRITUUM COGNOSCERE POTEST.

Tertia Regulæ : Potest quis subinde in se ipso veram revelationem a falsâ discernere per *gratiam gratis datam discretionis spirituum*, per quam quis claro, et quasi prophetico lumine infallibiliter de veritate revelationis certificatur, ob quædam signa credibilitatis, potissimum spiritualia, quæ a Mysticis reducuntur ad quendam experimentalem modum spiritualem videndi, quasi tangendi, et dulcissimo sapore gustandi, quo deprehenditur loquentem non alium quàm Deum esse posse. Ita docet Gerson, *de Dist. vision.*, sign. 4 : « Quæris quid agit donum quod discretionem spirituum appellamus? Agit equidem, ut sapore quodam intimo et illuminatione quâdam experimentalis sentiat homo differentias inter veras revelationes et deceptorias illusiones. » Et concludit, mirum non esse, non posse regulam universalem et doctrinam certam et infallibilem tradi super hac materiâ de discretionè spirituum, aut de revelationum veritate, cum ista res plus in experientia, et conditionum particularium, quæ infinite sunt, concursu, quàm in arte versetur.

NON TAMEN SINE CONSILIO ALIENO.

SCHOLIUM. Ex hac notâ Gerson prudenter monet, neminem soli suæ putatæ revelationi fidere debere, contempto alieno consilio, quo vel maximè in re adeo difficili indiget : imò suspendendum esse assensum, si materia revelata aliquid contra leges communes vel rarò a Deo dispensabiles contineat, usque dum clarissimis signis illustretur.

§ 579.

QUARTO : DISCRETIO FIERI POTEST PER INSTINCTUM
DIVINUM.

Quarta Regula : Discretio vere revelationis a falsâ subinde in ipso, cui fit, potest fieri, *per quemdam instinctum, quem interdum etiam nescientes humana mentes patiuntur*, uti ait S. Thomas, 2, 2, q. 171, a. 3, quo se ad aliquid agendum vel dicendum a Deo moveri infallibiliter cognoscunt. Hinc S. Augustinus, l. 4 de Civit., c. 26, ait, meritò ut sanctas feminas ab Ecclesiâ celebrari, quæ pudicitiam servandæ gratiâ in flumen se projecerunt, dummodo constet hoc jussu Dei fecisse : « Sicut de Samsonè aliud nobis fas non est credere. » Subdit autem : « Qui ergo audit non licere se occidere, faciat, si jussit, cujus non licet jussa contemnere : tantummodo videat utrùm divina jussio nullo nutet incerto. »

SED DESCÒ CUM CONSIDIO PRUDENTIS.

Scholium. Cum ille alieno consilio indigeat, qui, spiritu discretionis, per lumen propheticum, de suâ revelatione et sensu illius, sine omni formidine, certus redditur, si nimirum hoc consilium expetere possit : ex modo dictis, multò magis indiget, si per lumen solius inferioris instinctus, præsertim non sine omni formidine se a Deo expressè moveri cogitet, et adhuc multò magis, si de hoc ipso maneat dubius, vel tantùm judicium probabile ferre possit. Quid autem facere debeat, si alienum capere non possit, paulò inferius dicitur.

§ 580.

QUINTO : REVELATIO VERA IN ALIO PER DISCRETIONEM
SPIRITUUM COGNOSCITUR.

Quinta Regula : Vera revelatio a falsâ in alio subinde sufficienter discerni potest per *gratiam gratis datam discretionis*

spirituum : illa quippe primariò pro aliis datur, et discretio, quam quis de seipso facit, subordinari debet discretioni faciendæ per alios de illius revelatione. Ideoque bene ait S. Chrysostomus, *Hom. xxix*, in illud I Cor. xii : *Alii discretio spirituum*, dicens : « Quid hoc significat? Cognitionem, quisnam spiritualis sit, quis non, quis Propheta, et quis deceptor. » Notat autem Gerson, de *Prob. spir.*, sub init., hoc in aliis non haberi per experimentalem illam certitudinem, quam nonnulli in seipsis habent, § 578 : « Quia nemo cognoscit infallibili certitudine ea quæ per solam experimentalem notitiam, vel sentimentum interius et sensus agunt in alterius animo. » Debet ergo quasi prophetica cognitio et revelatio secreti cordium esse hæc discretio, et certificari vel per revelationem, vel per evidentiam in attestante, vel per claram cordis cogitationum intuitionem.

UNDE QUIS DE HAC DISCRETIONE HABITA CERTIORETER.

Scholium. Ut constet aliquem habere dictam gratiam discretionis spirituum, pro cognoscendis veris revelationibus in aliis, ad signa, quibus revelatio vera a falsâ discernenda est, recurrendum est, § 553, sqq., cum hæc discretio sit quedam species revelationis : et vix poterit judicium certum de hæc gratiâ habitâ formari, nisi quando res aliunde tractu temporis notoria redditur. Et quia hæc gratia non est habitualis, sed actualis, et non semper quoad omnia adest, hinc personæ eam subinde habentis officium est, vel aliquando assensum suspendere, vel minus obstinato judicio sententiam dicere, nisi implorato et obtento pleno divino lumine præventa sit.

§ 581.

SEXTO : DISCRETIO HÆC FIERI POTEST PER INSTINCTUM.

Sexta Regula : In defectu discretionis spirituum per infallibilis iudicii lumen, pro discernendâ verâ revelatione in aliis, alius *quidam instinctus inferioris conditionis* aliquando sufficere potest. Sicut enim potest quis a Deo instrui de seipso,

§ 579, ita et de alio ad ejus directionem. Quod declarat S. Bonaventura, in *Proc. 7 Rel.*, c. 19, dicens: « Est et alius modus revelationis per Spiritum S., cum homo ex Dei inspiratione orat Deum pro aliâ speciali causâ, vel propriâ, vel alienâ, et per affectum devotionis intelligit se exauditum in hac petitione. Ergo orans Director pro divino lumine ad discretionem Spiritûs in alienâ personâ, illuminari poterit per instinctum, qui pro judicio prudenti, de approbando vel reprobando ejus Spiritu valde conducat, et ad donum consilii pertineat, quod prudentiam perficit, et in instinctu Spiritûs S. fundatur.

QUI DIVINUS ERIT.

SCHOLIUM. Licet hæc discretio per solum instinctum non sit ex parte motivi infallibilis, sicuti illa, quæ fit prophetice, sed tantum ex signis prudentiæ morali simul cum speciali lumine consideratis, hoc tamen sufficit, ut in casu, quo moralis certitudo non fallit, revera per instinctu divino habeatur, maxime si fallibilitas motivi per discretionem doctrinalem adjuvetur.

§ 582.

SEPTIMO : DISCRETIO FIERI POTEST PER DISCRETIONEM DOCTRINALEM.

Septima Regula: Defectus doni discretionis spiritûs, vel specialis instinctûs pro discernendis veris revelationibus, suppleri potest per *discretionem doctrinalem*. Ita docet Richardus Victorin., de *Præp. ad contempl.*, c. 67, dicens: « Multa quidem de discretione legendo, multa discimus audiendo, multa ex insito nobis rationis ratiocinio: verumtamen nunquam de hac ad plenum erudimur sine experientia magisterio. Post omnes sequi oportet, qui de omnibus judicare debet. « Et Delrio, *Disq. mag.*, l. 4, c. 1, q. 3, ait: « Tertius modus discernendi spiritus, quem vocant doctrinalem, est per diligentem et piam S. Scripturæ tractationem, quæ regulas præbet falsos Prophetas a veris discernendi: lectio

quoque SS. Patrum et Historiæ Ecclesiasticæ multum confert... His si adjungatur observatio virorum spiritualium et experientia: et in ambiguis obscurisque consulantur viri docti et pii, et in viâ salutis longè progressi, in militia verò contra dæmonum astus exercitati, veteranique, sperandum est, posse deceptiones sic sentirî et vitari. » Uti enim observat Suarez, pro l. 3, de *Grat.*, c. 5: « Non expectanda semper est specialis gratia gratis data: hæc enim non promisit Deus omnibus, nec semper illam præbet, sed quibus et quando vult, et nihilominus omnes possunt cum morali et practica certitudine prudenter judicare, et discernere inter hos spiritus... Aliàs non moneret S. Joannes: *Probate spiritus, etc.* »

QUOMODO HEC FACIENDA SIT.

SCHOLIUM. Igitur, ut in aliis revelationes verâ a falsis discernantur: I. Attendendum est ad signa ex parte materiæ, personæ et effectuum, quæ in superioribus de visionibus, locutionibus, revelationibus et prophetiis assignata sunt. Notat tamen Gerson, de *Prob. spir.*, fallere unum signum, vel pauca, nisi plura in unum conglobentur: et quòd plura in bonam partem convenerint, eò certior res erit. Prout ergo ex horum signorum collatione, vel certitudo fallibilis, vel infallibilis, aut mera probabilitas major, minor, aut æqualis, aut sola ratio dubitandi vel suspicandi colligitur, ferendum est prudenter judicium aut certum, aut probabile, aut suspiciosum, aut omnino suspendendum. Guadalupe, *Th. myst.*, t. 3, c. 9, vult suspendi judicium, quando solum probabile ferri potest. II. Si doctrinam utilem, ad bonum aut nihil laborandum, an sit propria revelatio, sed suspensio, vel factio judicio probabiliori a Directore, discipulo solum commendetur doctrina, tanquam a bonâ inspiratione habita. III. Si revelatio sit prophetica de futuro eventu contingenti, judicio suspensio, et suspensio etiam relicta discipulo, eventum expectare congruum erit, ac tandem ad preces pro bono exitu, si hoc materia postulet, eum adhortari. IV. Si revelatio dirigatur ad aliquid faciendum, et illud regulare sit, prescindendo a revelationis proprietate, nisi omnino certa sit, et eam manifestare expediat, juxta regulas severiores prudentiæ ad proximum, vel non, deducenda erit. V. Si revelatio sit contra præceptum, aut dispensans in eo, docet Benedictus XIV, de *Beatif.*, l. 3, c. ult.,

n. 13: « Non sufficit probabilitas, sed requiritur certitudo (in 2^a edit. *evidentia*) divina revelationis: et cō magis, si in materiā revelatā aliquod continetur contra præceptum Dei aut Ecclesiæ. » Id quod jam alibi, § 553, schol., paulō fusiùs notatum et explicatum fuit.

§ 585.

OC TAVO : AUTHENTICA DISCRETIO HABETUR A JUDICIO ECCLESIE.

Octava Regula : Discretio authentica revelationis, quando hæc est necessaria, cum debitā certitudine *ex judicio Ecclesiæ* haberi poterit. Authentica quippe discretio illa dicitur, quæ fit judicio Ecclesiæ per suos ministros secundum ordinem hierarchicum. Hanc Gerson, *de Prob. spir.*, sub init., discretionem officialem vocat, utpote ex officio hierarchico et spirituali dono concessam; quæ ultra preces, prudentiam et doctrinam includit etiā varia experimenta sui et aliorum, et solet a Deo maximè illis concedi, quibus ratione officii aut dignitatis animarum cura incumbit: nisi enim esset hæc providentia Dei regens Ecclesiam suam in ordine ad fidem et mores per suum in terris Vicarium Papam, Episcopos et Doctores etc., Ecclesia non esset columna et firmamentum veritatis, 1 *Tim.* iii, 15, nec Spiritus S. docere pergeret in illā omnem veritatem, *Joan.* xvi, 13, nec immunis foret a prævalentia portarum inferi, *Math.* xvi, 18. Unde S. Thomas, *Quodlib.* 9, a. 16, docet: « Pontifex, cujus est canonizare Sanctos, potest certificari de statu alicujus, per inquisitionem vitæ et attestationem miraculorum, et præcipuè per instinctum Spiritūs S. qui omnia scrutatur, etiā profunda Dei, » quare sicuti in ordine ad canonizationem examinantur et approbantur miracula, ita et revelationes, cum non minus miraculum, ceu virtualis Dei locutio, quàm revelatio, ceu formalis Dei locutio, sit attestatio sanctitatis et gloriæ alicujus servi Dei; et de facto sine alio miraculo in vi solius revelationis Ecclesia non semel, saltem olim, processit ad

Sanctorum canonizationem, ad festorum celebrationem, ad reliquiarum cultum, et similia, uti bene probat in causā canonizationis S. Aloysii Gonzagæ Postulator, a pag. 166 sui scripti.

QUE RATIO REVELATIONUM HABETUR IN CAUSIS CANONIZATIONIS.

Schol. I. Que ratio habeatur de revelationibus ab Ecclesiā, in ordine ad Beatificationem et Canonizationem, egregiè tradit Benedictus XIV, cit. opere, l. 2, c. 32, ubi, n. 10, habet, præviè per Revisores eas solum examinari quantum ad doctrinam, an non sint fortè fidei et moribus contrariæ, reservato Promotori fidei ulteriori examine qualitatis, dum de virtutibus agitur. N. 11, notat approbationem earum ordinariè non dari, nisi solum permissivam, non verò positivam, cum ad communem utilitatem approbatio permissiva, seu negativa, quæ facilis et certius haberi potest, de eo quòd nihil contra fidem et mores contineant, sed potius utilem doctrinam, sufficit atiquid sit, an revelationes illæ strictè tales fuerint. N. 12 ostendit in utroque judicio prævio et principali solum agi communiter de revelationibus in genere, prout virtutes in gradu heroico illustrent, et in genere solum deocurrat, animam habuisse gratiam Prophetiæ, discretionis spirituum, etc., quia cum istæ gratiæ non sint habituales, sed actuales, sufficit aliquoties, licèt non semper, verè tales in actu fuisse; subinde tamen ad instantiam Postulatorum de approbatione alicujus particularis revelationis agitur, et tunc visio aut prædictio approbatur quidem in particulari, non tamen integrum volumen revelationum, nisi modo dicto generico.

QUID DE ILLIS CENSENDUM.

Schol. II. Facta igitur discretionem juxta præmissas regulas, revelationes, vel piè credendæ, vel suspensio judicio transmittendæ sunt, juxta decisionem Ecclesiæ, vel privatas regulas prudentiæ. Ubi bene notandum decretum Urbani VIII, qui, a. 1623, statuit revelationes, miracula et alia hujusmodi beneficia, in vitis Sanctorum relata, nullo modo approbata censi, nisi juxta decretum Leonis X, in *Conc. Lateran.*, sess. 10, publicentur cum præmisso examine a Sanctâ Sede, vel urgente necessitate ab Episcopo; de quo plura videri possunt apud Benedictum XIV, *de Beatif.*, l. 2, c. 11, n. 7, 8, 9, post Baldellum, l. 3 *Th. moral.*, d. 13, ubi, n. 21,

notanda declaratio, quâ idem Urbanus, 5 Jul. an. 1634, indulsit, posse præfatos libros edi, sed cum protestatione in principio, quòd iis nulla adsit auctoritas ab Ecclesiâ, sed fides tantum sit penes auctorem, et hæc est praxis inexcussa, ita ut opera ipsa sic edita, inquit citatus Benedictus XIV, n. 43, semel et iterum de novo, in ordine ad beatificationem et canonizationem, revideantur : et quando post hæc revisiones datur approbatio permissiva, solum permittitur ut præfate revelationes ad fideliû instructionem et utilitatem post maturum examen edantur, quibus quidem non debetur fidei Catholice assensus; sunt tamen piè credibiles.

ADHORTATIO AD BONUM USUM PROPHETIARUM.

COROLLARIUM. Teneamus ergo illam a S. Paulo et S. Joanne præscriptam regulam, Ecclesiæ praxi roboratam, ut non spernamus in genere privatas Prophetias et revelationes, sed probemus, et post jam probatas, quod in illis bonum est teneamus. Sequamur regulam S. Thomæ, de Verit., q. 12, a. 2, ubi ex eo, quòd, 1° Cor. xii, donum Prophetiæ detur ad utilitatem Ecclesiæ, infert : « Unde omnia illa, quorum cognitio potest esse utilis ad salutem, sunt materia Prophetiæ, sive sint præterita, sive futura, sive æterna, sive necessaria, sive contingentia. » Mirum autem erit, si quis putet ea potius, quorum cognitio non pertinet ad mysteria, quàm quæ pertinent, et ea, de quibus non disputatur, quàm de quibus disputatur, esse utilis ad salutem et revelabilia. Quid utilius, quàm de mysteriis nostræ fidei cogitare? quòd si vel disputare ac opinari circa incerta de his mysteriis ad salutem conducere potest, quare privatam revelationem de his factam inutilem habeamus, per quam tamen devoto foveri potest? Sequatur Magister spiritualis in hujusmodi rebus exemplum Jacob, Gen. xxxvii, 40, ubi, cum Joseph sincero animo patri et fratribus visum a se de sole, lunâ et stellis, se adorantibus, propheticum somnium narraret, increpavit eum pater suus, et fratres quidem ob hoc invidabant ei; pater verò rem tacitus considerabat. Ecce Joseph cum soli patri in secreto visionem suam revelare debuisset, palam coram fratribus hoc fecit; unde invidia orta est: sicque fiet, si hodie revelationes præterquam Patri spirituali secreto manifestentur. Pater verò in puero meritò exprobravit, quod jam in pueritia revelationibus se dignum putaret, easque palam parùm humiliter narraret: nihilo tamen minus, consideratis filii innocentia et morum candore, rem tacitus considerabat. Eodem modo se prudentes Patres spirituales gerant.

§ 584.

EXTASIS QUID.

Visiones, locutiones, revelationes et Prophetias frequenter comitantur extases et raptus. Est autem *extasis* in genere, juxta S. Augustinum, l. 2, ad *Simplic.*, q. 1, *mentis alienatio a sensibus corporis.*

CUIUS NATURA EXPLICATUR.

SCHOLIUM. *Extasin* ergo pati aliquis dicitur, inquit S. Thomas, 4, 2, q. 28, a. 3, cum extra se ponitur; quod quidem contingit et secundum vim apprehensivam, et in hac facultate dicitur *Extasis* esse formaliter, et secundum vim appetitivam, et in hac dicitur esse causaliter. « Secundum vim apprehensivam aliquis dicitur extra se poni, quando ponitur extra cognitionem sibi propriam, vel quia ad superiorem sublimatur; sicut homo, dum elevatur ad comprehendenda aliqua quæ sunt supra sensum et rationem, dicitur *Extasin* pati, in quantum ponitur extra connaturalem apprehensionem rationis et sensus: vel quia ad inferiora deprimitur, putâ, cum aliquis in furiam vel amentiam cadit, dicitur *Extasin* passus. Secundum appetitivam verò partem dicitur aliquis *Extasin* pati, quando appetitus alicujus in alterum fertur, extens quodammodo extra seipsum. Primam autem *Extasin* facit amor dispositivè in quantum scilicet facit meditari de amato; intensa autem meditatio minus detrahit ab aliis; sed secundam *Extasin* facit amor directè. » Hanc doctrinam illustrat Alvarez, de *Grad. cont.*, l. 5, p. 3, c. 8. Anima etiam in *Extasi* omni sensuum usu frequenter et ordinariè destituitur, uti explicat Harpius, *Th. myst.*, l. 2, p. 3, c. 37, et inferius explicabitur, et in ea sola potentia vegetativa, ordinariè loquendo, ab actibus suis non cessat, cum non sit cognoscitiva; præterquam quòd, cessantibus ejus operationibus, cessaret nutritio, quæ semper animali est necessaria: uti dicitur citatus S. Thomas, 2, 2, q. 173, a. 5, ad 3, Gravinâ, in *Lap. Lyd.*, l. 2, de *Extasi*, c. 30, et Thyraeus, de *Appar. intell.*, l. 4, c. 4.

§ 585.

RAPTUS QUID.

Raptus juxta S. Thomam, 2, 2, q. 175, a. 2, supra Extasin addit *quandam violentiam*, et juxta ejus mentem differentiam inter Raptum et Extasin explicat Scacchus, de *Not. sanet.*, sect. 8, c. 3, et Card. Bonn. de *Discr. spir.*, c. 14, ait: «Hoc autem est discrimen, quo inter se distinguuntur Raptus et Extasis: nam hæc suaviter mentem a sensibus abstrahit, ille fortius, et cum quadam violentiâ.» Quam violentiam mystici intelligunt de violento corporis motu, cum videlicet alienati in altum elevantur: cui explicationi Card. Lauræa adhæret, *Opusc.* 3, de *Orat.*, c. 6; qui tamen cum aliis notat Extasin et Raptum passim promiscue sumi.

DIVISIO.

SCHOLIUM. Lauream, Durandum, de *Vision.*, c. 3, et alios nos quoque sequemur, et nomina *Extasis*, et *Raptus* promiscue usurpabimus, nisi quando forte dicendi ordo dati discriminis meminisse poposcerit. Et cum S. Thomâ, 2, 2, q. 175, a. 1, Extasin et Raptum in naturalem, demoniacum, et divinum dividimus.

§ 586.

EXTASIS NATURALIS.

Extasis naturalis est, quæ a causis naturalibus, v. g. morbo, vel vehementi animi quadam imaginatione, vel aliâ vehementi animi applicatione, ad res sublimiores oritur.

QUOMODO A MORBO CAUSETUR.

SCHOL. I. Extasis naturalis oriri potest primò a morbo quem medici *Catalepsin* vocant: nam eo correpti omni sensu et motu destituuntur, ac in eo situ quo deprehensi fuerint,

rigidi et immobiles manent, apertis et immotis oculis, vigilantis figuram retinentes, licet omnis sensuum functio sopita sit. Id quod Zacchias, *Quæst. medico-legal.*, l. 4, q. 6, explicat, dicens: «Faciunt ad Extasin durationem et extensionem cerebri ipsius debilitas et fortitudo, et ipsorum quoque spirituum quantitas et qualitas. Extasis enim effectus vel symptoma est in genere lesionum facultatum principum, animalium nempe, ut ex superioribus patet. Itaque ad ejusmodi symptomata, cerebri, secundum ejus ventriculos, debilitas contingit, et non naturalis quedam sanguinis et spirituum constitutio... Itaque, si simul debile fuerit cerebrum, spiritus multi, crassi et melancholici, Extasis non solum interdum multum durabit, sed etiam in apoplexiam, morbum sibi congenere, et ipsam mortem terminari poterit: est enim affectus hic apoplexiæ adeo similis, ut uterque eodem nomine *apprehensionis* et *detentionis* insigniatur.»

QUOMODO A VEHEMENTI IMAGINATIONE CAUSETUR.

SCHOL. II. Extasis naturalis secundò etiam ex vehementi imaginatione oritur: tunc enim conflunt spiritus animales in cerebrum, et sensuum exteriorum spiritus impediunt, et quò intensior imaginatio est, eò major spirituum copia cerebrum obsidet, et sic fortior et longior Extasis evadit. Unde legitur Platonem philosophicis speculationibus ita quandoque intentum fuisse, ut sensuum usu careret, et nota est S. Thomæ Aquinatis abstractio et Extasis naturalis, qui, regie mensæ accumbens, concludens esse adversus Manichæos exclamavit. Id quod Philosophi Conimbricenses, etc., fusiùs exponunt.

§ 587.

DATUR EXTASIS, ET RAPTUS NATURALIS.

Extases et *Raptus* quandoque *naturaliter* fiunt, licet respectu *Extasium* divinarum nonnisi improprie tales sint. Hoc 1° colligitur ex factis a S. Scripturâ narratis. De Isaac, postquam loco Esau benedixerat Jacob, *Gen.* xxvii, 33: *Expavit Isaac stupore vehementi, et ultra quàm credi potest, admirans.* Ubi LXX legunt: *Raptus est Isaac in extasin magnam vehementer.* Et I *Reg.* xxv, 37, de Nabal dicitur: *Emortuum est cor ejus*.

intrinsicus, et factus est quasi lapis. « Quia, ait Sanctius, sic obstupuit, ut omnem amiserit sensum; quod saepe in motu atque dolore contingit. » 2° Probatur ex PP. S. Augustinus, l. 14 de Civ., c. 24, de quodam Parocho, nomine Restituto, narrat: « Quando ei placebat, rogabatur autem ut hoc faceret ab eis qui rem mirabilem coram scire cupiebant, ad imitatas quasi lamentantis cujuslibet hominis voces, ita se auferbat a sensibus, et jacebat similium mortuorum, ut non solum vellentes atque pungentes minime sentiret, sed etiam aliquando igne uretetur admoto, sine ullo doloris sensu, nisi postmodum ex vulnere: non autem obnitendo, sed non sentiendo, non movere corpus, eo probabatur, quod tanquam in defuncto nullus inveniebatur anhelitus: hominum tamen voces, si clarius loquerentur, tanquam de longinquo se audire postea referebat. » S. Thomas, 2, 2, q. 173, a. 1, docet Extasin fieri « uno modo ex causâ corporali, sicut accidit in his qui propter aliquam infirmitatem alienationem patiuntur. » Et S. Salesius, l. 7 de Amore Dei, c. 6, ait: « Philosophi ipsi certas quasdam species Extasium naturalium factas per vehementem applicationem animi ad res sublimiores cognoverunt. » 3° Palet ab exemplis. Plato, de Conviv., Alcibiade in testem abducto, de Socrate narrat quod, in medio militum cuneo, cogitatione quâdam abductus, steterit immobilis eodem vestigio, a primo mane per totam diem et noctem, usque ad ortum solis sequentem. Marsilius Ficinus, l. 3 de Immort. anim., c. 2, alia facta percurrit: de Epimenide, qui per quinquaginta annos dormierit, seu a sensibus remotus vixerit; de Pythagorâ, qui per decem annos; de Zoroastro, qui per viginti annos latuit; de Platone, qui frequenter in contemplatione secesserit a corpore, ac demum sic obierit; de Xenocrate, ejus discipulo, qui per horam singulis diebus similiter se gesserit; de Archimede, qui suis demonstrationibus intentus nec patria tumultus nec se occidi persenserit; de Plotino, qui saepe a se corpore solvi, mutare vultus, et mira invenire quae scriberet, notabatur; de illius discipulo Porphyrio, qui semel raptus est contemplando. Quae exempla inferius accuratius examina-

buntur. 4° Ratio est ex S. Thomâ, 2, 2, q. 173, a. 2, quia quando appetitus ad aliquid vehementer afficitur, homo ab omnibus aliis alienari potest, dum, uti explicat Zacchiâs, l. 4, Quæst. medico-legal., q. 6, factâ vehementi imaginatione, ac fixâ erga rem aliquam, omnes in cerebrum confluant animales spiritus, externis ac internis sensibus et motui destinati: unde contingit, ut multò magis quam in somno ipsi externi sensus et ipsum animal omni motu carere appareant. Accedit, quod etiam in somno sensus externi ligari possunt. Ergo etiam in Extasi et Raptu, sive vi imaginationis intensius in aliquo defixâ, sive ex aliquâ corporis infirmitate, iidem motu suo privari possunt. § 586, schol. 1 et 2.

COROLLARIA.

Schol. I. Ex dictis patet: 1. Quòd quando vel vi solius imaginationis, vel alicujus vehementis affectionis, usus sensuum externorum impeditur, is qui ita afficitur Extasin vel Raptum pati dicitur. 2. Talis tamen Extasis imperfecta erit, si cum supernaturali comparetur, ut ex discendis apparebit. 3. Si somnus sit præcisè somnus, non meretur dici Extasis ne quidem imperfectè, tum quia dormiens interius vel nihil cogitat, vel si somniat, somnium est casuale, ac frequenter insanio simile; tum quia somnus est effectus ordinarius ex naturæ indigentia; non verò extraordinarius vi vehementis cogitationis aut affectus, qualis est Extasis. 4. Nec apoplexia, nec alii morbi illi similes Extasis vocari merentur, ne quidem imperfecta, non solum quia nihil cogitare, aut non nisi contra ordinem rationis permittunt, sed quia sunt effectus humoris physice peccantis, non verò causa intentionalis, sicuti ad Extasin requiritur.

AN IN EXTASI NATURALI ANIMA CORPUS DESERERE POSSIT.

Schol. II. Vi Extasis naturalis fieri non potest ut quis reipsâ penes animam corpus deserat, et deinde ad illud revertatur: quod meritò ut errorem, contra Bodinum, l. 2 Demon., c. 3, et Cabalistas habent Delrio, Disq. mag., l. 2, q. 29, Zacchiâs, l. 4, q. 6, et Bona, de Discr. spir., c. 14. Nec enim fieri potest, nisi a solo Deo per miraculum, ut homo semel mortuus reviviscat, et animam a corpore non separatam, alio, sine corpore, physicè migrare,

æquale miraculum, vel chimera foret. Unde Tertullianus, *l. de Anim.*, c. 44, ait: « Omnia magis conjectanda, quam hanc licentiam animæ sine morte fugitivæ. » Ideoque vel mors interveniet, a quâ nemo nisi Deus liberare poterit, vel phantastica est, et solâ imaginatione quasi facta omnis alia separatio animæ a corpore. Ita S. Augustinus, *l. 18 de Civ.*, c. 18, et *Epist.* 101, ad Evodium. Quo modo facta de Platone et Plotino § præcedenti citata explicari debent: reliqua verò de somno quinquaginta annorum Epimenidis, decem annorum Pythagoræ, et viginti annorum Zoroastri, fabellæ sunt: neque enim sine omni nutrimento vitam agere potuissent. Quod autem Plato, dial. 10, *de Republ.*, narrat de quodam Ero Armenio, qui inter occisos in prælio integro corpore repertus, decimâ post obitum die revixit et mira quæ viderat de præmio et penâ animarum narravit; ille verè mortuus fuit, et non ad nutum proprium revixit: et si vera est narratio, salus est putare illam resurrectionem a Deo factam fuisse, pro attestatione animæ immortalitatis, et futuro ejus præmio aut punitione. Item quod Plinius, *l. 7 Hist. nat.*, c. 32, refert de quodam Aristæâ, qui, multoties mortuus, quoties voluit revixit, cujus animam adstantes sub cervi effigie avolantem viderunt, factum purè imaginarium, si non omnino fabulosum fuit: ille enim mortuus non fuit, et nonnisi præstigiosè anima ejus ex ore avolabat, uti Delrio, *l. c.*, ostendit.

DIFFERENTIA INTER SOMNUM ET EXTASIN NATURALEM.

SCHOL. III. In Extasi naturali a vehementi imaginatione aut applicatione ortâ, cessante usu sensuum exteriorum, imaginatio non cessat, et in illâ quæ a morbis inducitur, phantasia etiam, licet sæpe inordinatè, operatur: et juxta Zacchiam, *l. 4, q. 6*: « Nihil differt naturalis Extasis a somnio, nisi quòd illa vigilantibus, hoc autem dormientibus accidat. »

§ 588.

SIGNA EXTASIS NATURALIS.

PRIMO: MORIBUS PRÆCEDENS.

Signa Extasis naturalis sunt, primo, si præcesserit aliqua infirmitas, vel morbus, ex quo Extasis naturalis causari po-

test. Tales morbi, juxta Zacchiam, *l. 2, q. 2*, sunt apoplexia, epilepsia, lethargia, sive catache, aut catalepsis, et similes somniculosi dicti, ex eo, quòd homines vel perpetuò dormire cogant, vel similes dormientibus efficiant, imò quandoque ita ex parte lædunt, ut non secus quam insensati lapides evadant. Et S. Augustinus, *l. 12 de Gen.*, c. 19, testatur quòd nonnulli sensibus « penitus interclusi, sicut sæpe malè affecti morbo aliquo ingravescente, præsentè corpore, diu absentes, deinde hominibus redditi, multa se vidisse dixerunt. »

§ 589.

SECUNDO: DETERMINATUM TEMPUS EXTASIS.

Secundo. Si Extasis determinatum tempus sui insultus servet, perlungue Extasis naturalis erit; illa enim, si a morbo oritur, supponit peculiare in humoribus et phantasiâ dispositiones, ut notat Zacchias, *l. c.*, quæ certo tempore suæ crises modò occurrunt, uti in febribus et aliis morbis chronicis observamus, cum econtra Extasis divina, utpote gratia gratis a Deo data, nulli temporì determinato alligetur.

§ 590.

TERTIO: MORBUS SUBSEQUENS.

Tertiò. Si extaticus in paralyisin, vel apopleziam, vel alium consimilem morbum labatur, signum Extasis naturalis erit. Ita observat Zacchias, *l. c.*, dicens quòd Extasis naturalis « in apopleziam, morbum sibi congenerem, et ipsam mortem terminari possit. » Nam, ut S. Theresia, in *Vit.*, c. 20, docet, in Extasi divinâ corpus non subest damno ægotationis, sed sæpius sanum exinde fit quod ægotabat. Et Alvarez, *de Vit. spir.*, t. 3, l. 3, p. 3, c. 9, notat: « Quòd valde mirum est, cum homo ad se revertitur, corpus non imbecillum,

quod consequens videbatur, sed validum, et ab ægritudinibus assiduis, quasi relevatum experitur.»

§ 591.

QUARTO : LASSITUDO MEMBRORUM SUCCEEDENS.

Quartò. Si post Extasin *lassitudo quedam* et membrorum *pigritia succedant*, Extasis naturalis signum erit. In hoc enim Zacchias, l. c., q. 6, discriminat Extasin naturalem a supernaturali, quòd in illà, secus ac in istà, necesse est corpus ab ejus invasione aliquid perpeti, uti pigritià membrorum detineri, etc. Concordat Durantus Consalvus, de *Vision.*, c. 3, dicens: «Corpus ejus, qui ad divina contemplanda sic elevatur, non ex tunc, quemadmodum videbitur, imbecillum ac debile, sed robustum ac viribus sæpenumerò potens relinquit.» Et bene animadvertunt Rotæ auditores, in *Relat. caus. servè Dei Nicolai Factor.*, tit. de *Donis*: «Et postquam in Extasi perseveraverat, cum ad suos sensus redibat, sed cum integrà valetudine et robore ad quoscunque labores perferendos.»

IN IPSA EXTASI TAMEN CORPUS IMBECILLUM EST.

SCHOLIUM. Dicta modò explicanda sunt, ut procedunt in corpore, post Extasin aut Raptum, secus autem loquendo de corpore, dum Extasis aut Raptus durat, juxta illud *Don.* x, 8: *Vidi visionem grandem, et non remansit in me fortitudo, sed et species mea immutata est in me, et evanesci, nec habuit quidquam virum.* Vi etenim mentis in rerum divinarum maximè vel etiam humanarum contemplatione defixà, et calore vitali ad mentis functiones contracto, ac vehementià amoris in partem sensitivam redundante, necesse est obtundi vires corporis, et illud friggescere, pallescere et infirmari. Et Cassianus, *Coll.* xix, c. 4, abbatem Joannem ita loquentem inducit: «Itaque pro Domini nostri munere memini me in hujusmodi raptum frequenter excessisse, ut obliviscer me sarcinà corporeà fragilitatis indutum mentemque meam ita omnes exteriores sensus subito respuisse, et a cunctis materialibus rebus

omnimodis exulasse, et neque oculi, neque aures mee proprio fungerentur officio, et ita divinis meditationibus ac spiritualibus theoriis animus replebatur, ut saepe ad vesperam eibum me percipisse nescirem, ac sequenti die de hesternà solutione jejunii penitus dubitarem.» Et S. Theresia, in *Cast. mans.* 6, describens pathemata hominis in Extasin rapti, ait calorem delicere, intercipi respirationem, nec minimum halitum sive motum percipi, accedere omnium membrorum rigorem et frigus, pallorem in vultu et omnia mortui vel morientis symptomata.

§ 592.

QUINTO : OBLIVIO RERUM PRÆTERITARUM.

Quintò. Si post Extasin mentis et intellectus obfuscatio et rerum præteritarum in Extasi oblivio sequatur, plerumque naturalis fuit. Ita Arauxo, *Dec. mor.*, q. 23, n. 40; et S. Theresia, in *Cast. mans.* 6, observat in extaticà suspensione «non esse ut cum deliquimus vel paroxysmus invadit aliquem, qui nihil interius et exterius intelligit.» Et certè excusatio hæc, quòd aliquis ea quæ in Extasi contigerunt oblitus sit, posset esse prætextus fictus ab eo qui nihil omnino intellexit; cum tamen optimum signum sit ut saltem negativè convincatur Extasin aut Raptum non esse divinum, si nihil mente percipiatur, et solummodo dubitare possit an sit Extasis purè naturalis aut daemoniaca, vel ficta: quòd ex aliis iudiciis tum theologicè, tum juridicè petendum est. Si naturæ tribui possit, non est cur dæmoni tribuatur, et si dæmoni, personà purè passivè se habente, non est cur tribuatur ejus fictioni, ad aucupandam famam sanctitatis.

HOC SIGNUM NON EST UNIVERSALE.

SCHOLIUM. Hoc signum oblivionis eorum quæ in Extasi sunt cognita non est universale, quia ex infernis dicendis potest contingere ut quis in Extasi, vel ex toto, vel ex parte edicere non possit, ob rerum et visionis sublimitatem: adeoque est æquivocum et per alias circumstantias iudicium de ea ferendum est.

§ 595.

SEXTO : AMOR TERRENORUM.

Sexto. Si quis extaticus fiat, dum agit *rem aliquam terrenam concupiscit*, Extasis naturalis erit. Extasis enim divina tantum ab amore supernaturali oritur.

§ 594.

SEPTIMO : EXTASIS A PAVORE ORTA.

Septimo. Extasis, quæ ex *subito* alicujus eventus *pavore* aut *tristitia* oritur, naturalis est, uti de Extasi Jacob et Nabal, § 587, visum fuit.

§ 595.

OCTAVO : EXTASIS A MUSICA INDUCTA.

Octavo. Ad Extasin naturalem pertinet, si quis alienetur a sensibus, et extaticus fiat, dum *musicam* audit: de similibus enim musicæ naturalibus effectibus testantur Cassiodorus, *Variar.*, l. 2, c. 5, Seneca, l. 3 *de Ira*, c. 9, et D. Calmet, *Dissert. in music. vet.*

§ 596.

EXTASIS DÆMONIACA.

Altera species Extasis et Raptus est *Extasis dæmoniaca*, quæ a dæmone, ligatis sensibus externis, causatur.

QUOMODO FIAT.

Scholium. Modum quo dæmon Extasin causare potest, explicat Delrio, *Disq. mag.*, l. 2, c. 2, q. 25: « Extasin sive Raptum potest

diabolus in homine efficere, ligando vel solvendo sensus exteriores, idque modis duobus. Prior est, quando illos tramites obstruit, quibus a cerebro spiritus sensitivi se ad exteriores sensus penetrant, veluti contingit in somniantibus. Posterior, quando eosdem spiritus sensitivos ab exterioribus sensibus ad interni sensus organa retrahit, ibique retinet, ne ad exterorum sensuum organa queant descendere. Ita enim contingit, ut in Raptu, ob nimiam internarum virium sensitivarum applicationem, et spirituum sensibilibus ad interni sensus organa confluxum, adeo impediatur sensuum exterorum munia, ut corpus vivum cadaveris mortui et immobilis speciem præ se ferat. Hæc raptus naturalis causa vera diaboli vires non excedit. »

§ 597.

DATUR EXTASIS DÆMONIACA.

Extases et Raptus ope dæmonis subinde evenire possunt. Quæ tamen Extases, relatæ ad divinas, nonnisi improprie tales sunt. Colligitur: 1° ex S. Scripturâ, ubi, *Deut. xviii, 2*, et *Lev. xx, 27*, severissimè contra illum procedebatur, qui vel consulere *pythones*, vel in quo spiritus *pythonicus* reperiebatur: sub quo nomine Delrio, l. 41 *Disq. mag.*, c. 2, q. 6, simul cum aliis, a dæmone afflatus, fanaticus, enthusiastas, pseudoprophetis idolorum, etiam intelligit extaticos: « Qui a dæmone extra se rapti, motu, sensuque, privati, et mira putantes inter ca sese aspiciere, quæ futura postmodum enuntiant. » 2° Probat ex PP. S. Augustinus, præter illam historiam de Restituo § 587 relatam, quam Consalvus Durantus, *de Vis.*, c. 3, ad Extasin dæmoniacam refert, l. 12, *de Gen.*, c. 13, describens Extasin: « Quando penitus avertitur, atque abripitur animi intentio a sensibus corporis, » notat eam etiam a spiritu malo fieri posse. Et, c. 19, agens iterum de animabus, quæ sensibus corporis penitus avertuntur, nihil per eos sentientes, et spirituali visione in similitudinibus corporum habitantes, subdit: « Sed cum malus in hæc arripit spiritus, aut dæmoniacos facit, aut arreptitios, aut falsos Prophetas. » S. Thomas, 2, 2, q. 175, a. 1, docet: Extasin contingere posse

ex virtute demonum, sicut patet in arreptitis. Etsi. Salesius, l. 7 de Amore Dei, c. 5, ait: « Malignus spiritus potest intellectum trahere in Extasin, ei representans cognitionem rerum admirabilem, quæ cum supra vires naturales suspensum tenent, et per tales cognitiones et notitias potest etiam attribueri voluntati aliquid genus vani, molliis, teneri et imperfecti amoris. » 3^a Patet ab exemplis. Sic Tertullianus, l. de Anim., c. 9, refert de quâdam, ut ipse putabat, Prophetissâ, quæ in Ecclesiâ, inter Missarum solennia prophetae solebat; post ea per Extasin in spiritu patitur, ubi Priscillam, Montani sociam, pseudoprophetissam, a spiritu nequam actam intelligit. De quo Pamelius, qui sex libros Extasis a Tertulliano jam Montanistâ facto editos discutit. Delrio, l. c., ex Olao refert de Magis Lappis, quorum incantator, ut responsa det de rebus arcanis, collabitur et exanimatur, nec spiritus, nec sensus in eo restare videtur. Torrebianca, l. 2, de Mag., c. 10, affert exemplum cujusdam virginis Cordubensis, Magdalene a Cruce, quæ ob frequentes Extases et Raptus dæmoniâcos ab imperitis sancta reputabatur. Cui duas alias similes addunt Gerson, de Exam. doct., p. 2, post. 6 consid., et Alvar. Pelagius, de Planet. Eccl., c. 45. De quibus exemplis subiungit S. Salesius, l. c., c. 6: « Mirandum videri non debet, si malignus spiritus simiam agendo, ad decipiendas animas, ad seducendos homines debiliores, aut transformandum se in Angelum lucis, operetur raptus in iis, qui, minus bene ac solide instituti sunt in verâ pietate christiâna. » 4^a Ratio est: Extasis et Raptus naturalis vires demonis non excedit, qui, ex dictis § 596, sensus ligare et vias obstruere potest, per quas spiritus a cerebro in ipsos sensus exteriores diffunduntur, et in phantasiâ ac cogitativâ alicujus objecti sive negotii vehementem cogitationem mediâtè saltem excitare. Ergo Extasis dæmoniâca subinde contingere potest, quæ tamen non absoluta et propria, sed cum addito, pseudoextasis erit, ut ex dicendis apparebit.

AN IN EXTASI DÆMONIACA CORPUS IN ALTUM SUBLEVARI POSSIT.

SCHOL. I. Sicut in Extasi et Raptu naturali anima corpus deserere, et ad illud naturaliter redire nequit, § 587, schol. 2, ita nec in Extasi dæmoniâca. Sed licet in Extasi naturali fieri non possit ut corpus a terrâ sublevetur, in Extasi tamen dæmoniâca elevatio corporis a terrâ contingere potest. Nam Jamblicus, de Vit. Pythagoræ, c. 28, interprete Ludolpho Kuster, edit. Amstelod., an 1707, tanquam factum notorium refert. Pythagoram unâ eademque die a remotis regionibus in Italiam, et ab Italiâ in Siciliam, ompe utique dæmonis, translatum, suos discipulos in illis locis existentes allocutum fuisse: Deoque permittente, Simon Magus a demone in aera evehctus est, ita ut volare videretur, quem tamen ad B. Apostoli Petri preces a dæmonibus, Deo jubente, destitutum in terram statim præcipitem corruisse, atque extinctum debitas penas persolvisse scimus. Legi potest Cardinalis Baronius, in Annal., ad an. Christi 68, n. 13. Equidem Henricus Valesius, in not. ad c. 15, l. 2, Hist. Eccl. Eusebii Cæsari, de volatu Simonis Magi subdubitare videtur, ob silentium Eusebii, Irenæi et Justinî. At Tillemontius, t. 1, p. 3, in Vit. S. Petri, ejusdem historie veritatem plurimis tum Patrum, tum Historicorum testimoniis doctè confirmat, asseritque nullo nixos solido fundamento nonnullos de eâ re dubitare, et subdit se male cum Arnobio, Cyrillo Jerosol., Legatis Liberii, Ambrosio, Augustino, Isidoro, Pelusiotâ, Theodoro, cæterisque Patribus decipi, quàm eosdem indiscretæ incredulitatis insimulare; et bene prosequitur D. Calmet, in Diss. de Simone Mago. Addit Torrebianca, l. c., antea memoratam Magdalenam de Cruce et terrâ per demone, spectantibus omnibus, fuisse elevatam. Ita Benedictus XIV, de Beat., l. 3, c. 49. Sæpius etiam in diabolicis elevationibus a terrâ præstigiis et mera imaginatio occurrit, uti nonnullæ experientiæ Maleficarum probant, quæ credantur, præmissâ quâdam unctione, se in longinqua loca rapi, et tamen in loco ubi manebant alio somno correptæ reperiebantur; uti liquet ex cau. 26, q. 3, c. Episcopi.

DEMON SUBINDE CADAVERA AB ALIQUA SPECIE INCORRUPTIONIS PRESERVARE POTEST.

SCHOL. II. Etsi, ex regulâ generali, mortuorum corpora quantum in pulverem abeant, juxta sententiam Dei, Gen. iii, 19: Pulvis es, et in pulverem reverteris, in dubium tamen est, cadavera

quandoque longo tempore incorrupta servari, sive naturæ beneficio, sive ratione complexionis, aut parcatibus in victu, aut humi, aut soli, ad id congruentis, aut artis subsidio per condimenta corruptionis præservativa, in quo Ægyptii et Peruviani excelluerunt, sive denique miraculosâ Dei providentiâ, volentis, etiam contra omnes naturæ leges, nonnullis Sanctorum hac speciali gratiâ insignire, uti videri potest apud Theophilum Raynaudum, t. 43 *Opusc. de incorrupt. cadav.*, Zachiam, cit. l. 4, q. 10, et Benedictum XIV, cit. l. 4, p. 1, c. 30 et 31. Posse etiam dæmonem cadavera ab aliquâ specie incorruptionis præservare, ex omnium consensu docet Delrio, *Disq. mag.*, l. 2, q. 25, et Raynaudus, l. cit., c. 7: nam quod arte præstare possunt homines, multò facilius et efficacius poterit præstare dæmon, Deo permitte, applicando ardentius, quæ novit, activa passivis. Quando verò hic effectus, vel naturæ, vel dæmoni, vel Deo adscribendus sit, in causis Beatificationis discutitur, uti laudatus Benedictus XIV, l. c., docet. Reperiuntur etiam apud Græcos subinde cadavera tympanica, horrida, incorrupta, quæ eorum esse dicunt qui in excommunicatione obierunt, et ab eis absoluti mox in cineres abeunt, ex quo veluti miraculo argumentum sui schismatis desumunt. Verùm Bollandistæ, t. 1 *Augusti in Hist. præv. Patriarch. constant.*, doctè probant non semper tales a Græcis excommunicatos manere incorruptos, et absolutos ab iis resolvî, et quando contingit, semper aliquid superstitiosum verbo vel factis intervenire: adeoque hos effectus non Deo, sed diabolo esse tribuendos, et quæ ab eis de hac re narrantur rarò vera et sæpius falsa esse.

§ 598.

SIGNA EXTASIS DIABOLICÆ.

PRIMO : MALA VITA.

Signa Extasis demoniacæ sunt primò : Si homo *perditæ vitæ*, aut in actu peccaminoso in Extasis aut Raptum alienetur, § 519 et 520.

§ 599.

SECUNDO : INDECENTES CORPORIS MOTUS.

Secundo. Si Extasis fiat cum maximâ humanorum membro-

rum deordinatione, et incomposito corporis motu, plerumque diabolica erit. Ita Cajetanus, in 2, 2, q. 173, a. 3 : « Quoniam gratia secundum genus sumum et naturam, et morem perficere, non destruere, minuere aut violare nata est : et propterea alienatio a sensibus, cum cordis statu sensibilibus vehementi, cum deordinationem naturæ continet, non est a Spiritu S., et similiter si cum denudatione pudendarum partium fiat, ex parte personæ alienatæ, nisi adessent operantes : hoc enim et contra honestatem morum, et contra naturæ ordinem est, quoniam motus talis membrorum ad deordinationem naturæ spectaret, etiamsi nudatio pudendorum non esset nata sequi. Unde oportet advertere in huiusmodi alienationibus, si interveniat aliquid indecens secundum motus intrinsecos vel extrinsecos, sive sit indecentia naturæ, sive indecentia moris : quoniam non est alienatio prophetica, sed infirmitatis, vel fictionis, vel illusionis diabolicæ, aut naturaliter animalis, ex nimia meditatione alienus. Eodem modo sentiunt Gravina, in *Lap. Lyd.*, l. 2, c. 28, Thomas a Jesu, t. 2, c. 8 *Disp.*, et Larrea, in *Decis. de Revel.*, p. 1, n. 37.

HOC SIGNO CAUTÈ UTENDUM.

SCHOLIUM. Dieta modo cautè sunt intelligenda, ita ut non quilibet insolitus corporis motus tanquam inordinatus et indecens habeatur. Nam Richardus Victorin., *de Contempl.*, l. 5, c. 14, extaticum pisci in aquis ludenti, et supra aquas exsilienti comparat. Et in vitâ S. Philippi Nerii, l. 2, c. 1, refertur quòd, dum Missam celebraret, subinde adeo corpore agitaretur, ut suppedaneum altaris tremeret, et quòd ad offertorium tanto gaudio exsultaret, ut quasi paralyticus videretur, et nonnisi admoto ad altare brachio aquam vino miscere posset : item quòd in elevatione Sacræ Hostiæ brachia elata manerent extensa, ita ut ea retrahere non posset, et quòd aliquando post consecrationem adeo spiritu exsultaret, ut extreme parti digitorum pedum innixus, choreas ducere videretur. Alia in eadem vitâ occurrunt, sicut et in vitâ S. Magdalene de Pazzis, ex quibus apertè dignoscitur non omnes corporis motus insolitos, sed tantum verè indecentes, maxime verò inonestos, Extasis diabolicæ signum esse.